

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Papp Katalin Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Papp Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Egészségbiztosítási Felügyelet** (1132 Budapest, Váci út 30.) alperes ellen egészségbiztosítási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében, amely perbe az alperes oldalán a személyesen eljáró beavatkozott, a Fővárosi Bíróság 2009. december 15. napján kelt 5.K.30.108/2009/8. számú ítélete ellen a felperes 9. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, az alperes 544-49/ESZOLG/EF/2008. számú határozatát megváltoztatja és a felperes terhére rótt jogsértést és annak következményeit mellőzi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint együttes első- másodfokú perköltséget.

A kereseti és a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperesi beavatkozó édesanyját (a továbbiakban: Beteg) 2007. december 24-én a kora délutáni órákban eszméletlen állapotban szállították mentővel a felperes

neurológiai osztályára. Sürgősséggel koponya CT vizsgálatot végeztek, amely friss agyállomány elhalást, vérrögöt nem mutatott ki, de régebbi eredetű károsodást igazolt. Felvételekor a Beteg somnolens (aluszékony) állapotban volt, etetni-itatni kellett, teljes ellátást igényelt. Az elkövetkező néhány napban állapotában fokozatos javulást észleltek, családtagjait megismerte, velük esetenként kommunikált, de továbbra is teljes ellátást igénylő aluszékony, fekvő állapotban volt. 2007. december 29-én 21,45 órakor a beteg hányt, hányása sötét színű darabos tartalmú volt, amely a reggeli órákban megismétlődött. A kezelőorvos a hányást az agyi keringészavarral összefüggőnek, illetve a vérrögeképződést gátló gyógyszerelés következményének tartotta és a hányás tartalmának vizsgálata nélkül - a nővérek tájékoztatása alapján feltételezve a vértartalmú hányadékot - annak megfelelő gyógykezelést alkalmazott. December 30-án ápolási lapján feltüntették, hogy aluszékony. Állapota 2008. január 1-jén romlott, a bélrendszerből vérzés jelentkezett, már nem volt etethető. Átszállították a kórház gastroenterológiai osztályára, ahol 2008. január 6-án keringési elégtelenség következtében elhunyt.

Az alperesi beavatkozó panaszbejelentésére az alperes vizsgálatot folytatott le. Ennek során meghallgatta az osztályon szolgálatot teljesítő nővéreket, beszerezte a kórház főigazgató főorvosának és a beteg kezelőorvosának nyilatkozatát, kirendelte a SOTE Igazságügyi és Biztosítás Orvostani Intézetét orvos-szakmai kérdések megválaszolására, a szakértői véleményt három alkalommal kiegészítette, felkérte az Országos Tisztifőorvosi Hivatalt az ápolásszakmai szabályok érvényesülésének vizsgálatára. Sem az orvosszakértő, sem az Országos Tisztifőorvosi Hivatal orvos- és ápolásszakmai szabályszegést nem állapított meg, de az orvosszakértő hiányosságként értékelte, hogy az ürített hányadék vizsgálata nem történt meg, és 2007. december 30-án és 31-én nem állt a beteg tudatállapotára vonatkozóan adat rendelkezésre, melyet adminisztratív hibának minősített.

A bizonyítási eljárás eredményeként hozott 544-49/ESZOLG/EF/2008. számú határozatában az alperes a felperest 500.000 forint bírsággal sújtotta. Határozata indokolásában kifejtette, hogy a beteg kórházi ellátása során sem orvosszakmai, sem ápolásszakmai mulasztás nem történt, de azzal, hogy a beteg 2007. december 29-én éjjel történt hányása után a felperes nem rendelte el a tartalom vizsgálatát, nem az elvárható gondosság szerint járt el, ezzel megsértette az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 77. §-ában foglaltakat. Megállapította, hogy a beteg tudatállapotára vonatkozó egészségügyi dokumentáció hiányos volt, mert december 27-től 29-ig, illetve december 31-én arra vonatkozó bejegyzés nem szerepelt. Ezzel a mulasztással a felperes megsértette az Eütv. 136. § (1) bekezdésében foglalt egészségügyi dokumentáció vezetésére vonatkozó kötelezettségét. A bírság kiszabásánál figyelembe vette a felperes együttműködő magatartását, súlyosító körülményként értékelte, hogy két jogsértést követett el, illetve azt a tényt, hogy a beteg állapota szempontjából alapvető élettani funkció dokumentálásában jelentkező hiányosság huzamos ideig fennállt.

A jogsértés hiányában az alperes határozatának hatályon kívül helyezése iránt előterjesztett felperesi keresetet az elsőfokú bíróság elutasította, a felperest az

alperes javára perköltség, az állam javára illeték megfizetésére kötelezte. Indokolása szerint az alperes a tényállást teljes körűen feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök, különösen a szakértői vélemény alapján helytállóan állapította meg, hogy a felperes nem a szakmai szabályok előírásai szerint járt el, még ha a szabályszegés és a beteg életvesztése között az okozati összefüggés nem is volt megállapítható. Egyetértett a felperessel abban, hogy a felperes a szakmai szabályoknak megfelelően járt el, de a hányás tartalmának vizsgálata az elvárható gondossághoz hozzátartozott volna. Ennek elmaradása okán az alperes jogszerűen állapította meg mind az Eütv. 77. § (3) bekezdésének megsértését, mind az Eütv. 136. § (1) bekezdésében foglalt dokumentációs kötelezettség megszegését.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen elsődlegesen annak megváltoztatása és kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatala, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése iránt a felperes élt fellebbezéssel. Azzal érvelt, hogy a bizonyítási eljárás során tényként volt megállapítható a beteg halálának oka és az is, hogy a hányadék tartalmának vizsgálata - amelyet sem tankönyv, sem ellátási protokoll nem ír elő - nem állt kapcsolatban a beteg állapot rosszabbodásával, így nem is releváns. A betegellátás során a felperes szakmai etikai szabályt, irányelvet nem sértett meg, ennek tényét a szakvélemény és a tisztiorvosi szolgálat vezetője is igazolta. A gondatlanság megállapításához ok-okozati összefüggésnek kell fennállnia, az Eütv. kiterjesztő értelmezése aggályos, túlmutat a jogszabály általános elvein, ellentétes a jogalkotói szándékkal. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete önellentmondó, mert az az állítása, hogy a hányás tartalmának vizsgálatával kapcsolatosan a szakmai szabályoknak megfelelően járt el a felperes, ellentétben áll az abból levont, a felperes felelősségét megállapító következtetéssel. Sérelmezte a dokumentációs kötelezettség megsértését megállapító ítéleti rendelkezést arra hivatkozással, hogy az ápolási dokumentumban szereplő adatok, így az „etethető, itatható” bejegyzés önmagában is meghatározzák a tudatállapotot. Amennyiben az a bejegyzés szerepel, hogy a beteg nem etethető és aluszékony, ez kifejezi a beteg aznapi ápolási szükségletén túl annak tudatállapotát is. A dokumentumokban az ápolási lap a lényeges állapotváltozásokat rögzítette, így megfelelt az Eütv. 136. §-ában írt követelménynek. Hiányolta, hogy az első fokú ítélet indokolásának alaposságát, mert nem tért ki az elsőfokú bíróság arra, megítélése szerint, mi a kíváncsi az egészségügyi szolgáltatótól, milyennek kell lennie az egészségügyi dokumentáció tartalmának, a felperes állításait pedig érdemben nem cáfolva utasította el a keresetet. Az alkalmazott kiterjesztő értelmezés jogbiztonsági aggályokat is felvet.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és költséget kért. Álláspontja szerint helyesen állapította meg az elvárható gondosság tanúsításának hiányát, melyet arra alapított, hogy amíg léteznek olyan diagnosztikai módszerek, vizsgálati eljárások, amelyek eredménye alapján elrendelhető terápiák jótékony módon befolyásolják a beteg állapotát, úgy azokat a vizsgálatokat el kell végezni. Álláspontja szerint az orvosoknak nagyobb figyelmet kellett volna fordítaniuk a betegnél bekövetkezett hányást követően a hányadék tartalom

vizsgálatának elvégzésére, amelyre egyébként valóban nincsen szakmai protokoll, mert ha lett volna, akkor szakmai szabályszegést állapított volna meg az alperes, így csak az elvárható gondosság hiányát. Vitatta, hogy a Fővárosi Bíróság ítélete önellentmondó lenne. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy szakmai szabályszegés nem történt, de ugyanakkor hangsúlyozta, hogy az elvárható gondossághoz a hányadék tartalmának vizsgálatát is el kellett volna végezni. E megállapítása a szakvéleményen alapult nem ellentmondó. Utalt arra, hogy a közigazgatási felelősség egy speciális felelősség, nem objektív és nem szubjektív. Az egészségbiztosítás hatósági felügyeletéről szóló 2006. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Ebftv.) sem rendelkezik felróhatóságról vagy elháríthatatlan külső okról. A közigazgatási szankció viselésének kötelezettsége a jogszabály megszegésével áll be. A gondatlanság tényének megállapításához ok-okozati összefüggésnek nem kell fennállnia. Az egészségügyi dokumentáció vezetésére vonatkozó jogszabályi kötelezettség megsértése kapcsán pedig arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az összes bizonyíték megfelelő mérlegelésével hozta meg helytálló döntését. Megjegyezte, hogy az orvosszakértő is hiányolta a beteg tudatára vonatkozó adatokat december 30-án és december 31-én.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság döntése megalapozatlan, a feltárt tényekből ugyanis a felperes terhére rótt jogsértések nem következnek. Ellentmondó az első fokú ítélet, mert egyrészt megállapítást tartalmaz arra nézve, hogy a felperes nem a szakmai szabályok szó szerinti előírásainak megfelelően járt el, másrészt elfogadja a felperesi állítást abban, hogy a hányás tartalmának vizsgálatával kapcsolatosan a felperes a szakmai szabályoknak megfelelően járt el. Az elsőfokú bíróság az elvárható gondosság hiányát az alperessel egyezően megállapíthatónak tartotta, de ennek indokát a felperesi érvek ellenében nem adta. Az elsőfokú bíróság nem fejtette ki azt sem, - amennyiben a felperes szakmai szabályt sértett volna - úgy melyek voltak ezek a szabályok, hiszen orvos- és ápolásszakmai szabályok megsértését sem az igazságügyi szakértő, sem pedig a Országos Tisztifőorvosi Hivatal nem állapította meg, és szakmai szabályszegést az alperes sem rótt a felperes terhére.

Az alperes határozata mérlegelésen alapult, a nagy terjedelmű bizonyítás eredményeként rendelkezésére álló adatokat azonban nem mérlegelte okszerűen annak vizsgálata során, hogy az egészségügyi szolgáltató betartotta-e a számára irányadó jog- orvos-szakmai- és etikai szabályokat, ezáltal döntése nem volt megalapozott. A másodfokú bíróság az alkalmazott jogszabályok alapján mind az elsőfokú bíróság, mind az alperes álláspontjától eltérően az alábbi okokból azt állapította meg, hogy a felperes nem követett el jogsértést.

Az Eütv. 77. § (3) bekezdése előírja, hogy minden beteget - az ellátás igénybevételének jogcímére tekintet nélkül - az ellátásában résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetve irányelvek betartásával kell ellátni. Az elvárható gondosságot az Eütv. nem definiálja.

Egyetértett a Fővárosi Ítéltábla az alperessel abban, hogy az elvárható gondosság tanúsítása azt jelenti, hogy amíg léteznek olyan diagnosztikai módszerek vagy vizsgálati eljárások, amelyek eredménye alapján elrendelhető terápiák jótékony módon befolyásolhatják a beteg állapotát, addig azokat a vizsgálatokat el kell végezni. E szempont szerint vizsgálta a konkrét tények alapján ezért, mennyiben lehetett jelentős, hogy a hányás tartalmának elemzése nem történt meg.

Az alap orvosszakértői vélemény szerint a kórbonctani vizsgálat alapján igazoltnak volt vélhető a véres hányás és a véres széklet ürítés, mert a betegnél a májsugor következtében kialakult nyelőcső véna repedés azt megerősítette. Az első kiegészítő szakértői vélemény a hányás vértartalmát már a szükséges vizsgálat elvégzése hiányában nem tekintette bizonyítottnak, de feltételezve a vértartalmú hányadékot, a gyógykezelést a szakmai szabályoknak megfelelőnek minősítette. Az alperesnek az elvárható gondosság megállapításához vagy annak hiányához az általa e követelményhez rendelt tartalom alapján azt kellett volna vizsgálnia, hogy a laboratóriumi vizsgálat elvégzése, az abból nyert adatok és az annak alapján választható terápia alkalmas lett volna-e a beteg állapotának jótékony befolyásolására, mert csak ez esetben állapítható meg a jogsértés. Az orvosszakértő abban a szakmai kérdésben nyilvánított véleményt, hogy a vértartalom kimutatásának hiánya a beteg további sorsát nem befolyásolta, mert a hányás tartalmának pontos ismeretében sem lett volna megelőzhető a beteg halála. Ezt a megállapítást a Fővárosi Ítéltábla a peres felek közötti közigazgatási jogviszonyra figyelemmel, az objektív szankcionálhatóság alapján - amely oksági összefüggést nem kíván - úgy értékelte, hogy az elvárható gondosság mércéjeként felállított ellátással nincs összefüggésben a vizsgálat elvégzése, illetve elmaradása. Erre a felperes fellebbezésében helyesen hivatkozott. A kezelőorvos a nővérek tájékoztatása alapján feltételezte, hogy a hányás vért is tartalmazott, ennek tényét a boncjegyzőkönyv megerősítette, az általa alkalmazott célzott gyógykezelés ennek megfelelően történt, a vizsgálat elmaradása nem fosztotta meg a felperest a gyógyulás esélyétől, nem eredményezte a gyógytartam meghosszabbítását, életkilátásain nem változtatott, ezért az elvárható gondosság hiánya a felperes terhére nem volt megállapítható.

Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla az alperes és az elsőfokú bíróság álláspontját a dokumentációs kötelezettség megszegésében sem. Az orvosszakértő a vélemény első kiegészítésében hiányolta a beteg tudatállapotának leírását 2007. december 30-án és 31-én, ezt a dokumentációs hiányosságot minősítette 2. számú szakvélemény kiegészítésében adminisztratív hibának. Erre alapította az alperes a jogsértést, ezt fogadta el az elsőfokú bíróság. Az Eütv. 136. § (1) bekezdése értelmében a beteg vizsgálatával és gyógykezelésével kapcsolatos adatokat az egészségügyi dokumentáció tartalmazza. Az egészségügyi dokumentációt úgy kell vezetni, hogy az a valóságnak megfelelően tükrözze az ellátás folyamatát. A (2) bekezdés a)-n) pontokban felsorolja azokat az adatokat, amelyeket a dokumentációnak tartalmaznia kell, ezek közül a perben az n) pont releváns, amely szerint fel kell tüntetni minden olyan egyéb adatot és tény, amely a beteg gyógyulására befolyással lehet. Azt sem az alperes, sem az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy a dokumentációban feltüntetett adatok nem a valóságnak

megfelelően tükrözik a beteg ellátásának folyamatát. Az volt az álláspontjuk, hogy a tudati állapotra vonatkozó bejegyzés hiánya két napon át a kötelezettség megsértését jelentette. A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet ezzel az állásponttal, a felperes érvelése helytálló volt. A beteg állapotáról a beszállítását követően teljes képet festett az ápolási betétlap, ebből tudható volt, hogy a beteget az önellátás teljes hiánya jellemezte, az első napon nem volt etethető, aluszékony állapotban volt, fájdalomra reagált. Ehhez képest állapotának kismértékű javulását tükrözték a további napok bejegyzései, „etethető, jól eszik, étvágya jó”. Ezek a bejegyzések azonban nem érintették a somnolens állapotát, amely általában volt jellemző a betegre, de a december 30-i bejegyzés az étkezéssel összefüggésben utalt aluszékonyosságára. A beteg gyógyulására ilyen általános állapot mellett nem volt befolyással, hogy tudati állapotára vonatkozóan kifejezett bejegyzés nem szerepelt, ezért terhére az Eütv. 136. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettség megszegése nem lett volna megállapítható.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta, az alperes határozatát az egészségbiztosítás hatósági felügyeletéről szóló 2006. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Ebftv.) 6. § (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján megváltoztatta és a felperes terhére rótt jogsértést, valamint annak következményeit mellőzte.

A felperes fellebbezése sikerre vezetett, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1); (2) és 79. § (3) bekezdése értelmében kötelezte az alperest a felperesnek járó együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdésének c) pontja alapján személyes illetékmentes, ezért a feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. június 30. napján

**Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
Dr. Szőke Mária s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:
tisztviselő